

Jandarma Teşkilatının Sosyal Problemleri Önlemedeki Konumu ve Potansiyeli Üzerine Sosyolojik Bir Değerlendirme

A Sociological Evaluation on The Position and Potential of the Gendarmerie Organization in Preventing Social Problems

Tuğba
ERULTUNCA¹

¹ Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi,
Bursa Işıklar Jandarma Astsubay Meslek
Yüksekokulu, Sosyal Bilimler Bölümü, Bursa
- Türkiye
e-mail: tugbaerultunca@gmail.com

Geliş Tarihi/Received: 17.2.2024
Kabul Tarihi/Accepted: 22.4.2024

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:
Tuğba ERULTUNCA
tugbaerultunca@gmail.com

Atf /Cite this article:
Erultunca, T. (2024). Jandarma Teşkilatının Sosyal Problemleri Önlemedeki Konumu ve Potansiyeli Üzerine Sosyolojik Bir Değerlendirme. *Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19, 189-204.

Bu çalışma 27-28 Eylül 2023 tarihlerinde Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisinde icra edilen 3. Uluslararası Güvenlik Kongresinde sunulan özet tebliğin genişletilmiş halidir.

This article checked by

Content of this journal is licensed under a
Creative Commons Attribution-
Noncommercial 4.0 International License.

Öz

Bireyleri etkileyen ve ilgilendiren pek çok olayın ardında gerçekte daha geniş sosyal problemler bulunur. Bu problemler topluma ve toplumun kurumlarına tehdit ve zarar vereceği düşünülen, çok sayıda bireyi etkileyen ve bireyler tarafından değiştirilmeye çalışılan koşullardır. İnsanlık tarihi boyunca sosyal problemler ismi, görünümü, niteliği bakımından dinamik bir yapıya sahip olmuştur. Yine de genelde sosyal bilimlerin özelde ise sosyolojinin temel araştırma alanlarından birisi olarak sosyologların ilgisinin odağında yer almıştır. Sosyal problemlerin kapsamı ve etkilediği kişi sayısı dikkat alındığında bu problemlerle mücadele edilmesinde çok sayıda farklı aktörün varlığı da gerekli görünmektedir. Bu çalışma literatür taraması yoluyla sosyal problemlerle mücadelede aktörlerden birisi olan jandarma teşkilatının sahip olduğu misyon, vizyon, temel politika ve uygulamalara odaklanırken aynı zamanda sosyolojik bir perspektif ile müdahale edici ve önleyici faaliyetlerine ilişkin değerlendirmeleri de içermektedir. Bu kapsamda öncelikle sosyoloji bilimi açısından sosyal problemlerin tanımı ve kapsamına yer verilmiş ardından sosyal problemlerin önlenmesinde jandarma teşkilatının sahip olduğu güven imajına dikkat çekilmiştir. Bu yolla sosyal problemlerle mücadele edilmesinde jandarmanın teşkilatının rolünün ne olduğu ve ne olması gerektiği üzerine önerilerde bulunulmuştur

Anahtar Kelimeler: Sosyoloji, Sosyal Problemler, Jandarma, Kurumsal Güven, Önleme

Abstract

Many events that affect individuals are rooted in broader social problems. These problems are perceived as threats to society and its institutions, they affect large numbers of people and individuals seek to change these conditions. Throughout history, social problems have had a dynamic structure in terms of name, appearance and quality. Nevertheless, it has been the focus of sociologists' attention as one of the main research areas of social sciences in general and sociology in particular. Considering the scope of social problems and the number of people they affect, the presence of many different actors seems necessary to combat these problems. This study focuses on the mission, vision, basic policies and practices of the gendarmerie organization, which is one of the actors in tackling social problems through a literature review. It also includes evaluations of its interventionist and preventive activities from a sociological perspective. In this context, firstly, the definition and scope of social problems in terms of sociology were included, and then attention was drawn to the image of trust that the gendarmerie organization has in preventing social problems. In this way, suggestions were made on the role of the gendarmerie organization and what it should be in combating social problems.

Keywords: Sociology, Social Problems, Gendarmerie, Institutional Trust, Prevention

Giriş

Bireylerin içerisinde yaşamayı arzu ettikleri koşulların kendi gerçeklikleri ile uyum sağlamadığı pek çok durum bir sosyal problemin varlığına işaret eder. Kişiyi arzu ettiği yaşam koşulları ve yaşam biçimlerinden uzaklaştıran sosyal problemler dinamiktir başka bir ifade ile değişme halindedir. Bu değişim kimi zaman yaşanan sosyal problemin tamamen aşılması ve yeni sosyal problemlerin ortaya çıkması ile sonuçlanırken (doğumda yaşam süresinin uzaması diğer yandan nüfusun yaşlanması gibi) kimi zamanda problemin niteliğine diğer bir deyişle etkisine ve yoğunluğuna ilişkin neticeler ortaya çıkarır.

Toplumdan topluma, zamandan zamana değişen sosyal problemlerin anlaşılması ve açıklanmasında iki referans noktası olan Ulrich Beck ve Anthony Giddens içinde yaşadığımız dünyayı “risk toplumu” (Beck, 2011) ve “firari dünya” (Giddens, 2012, s. 159) olarak adlandırmışlardır. U. Beck ve A. Giddens’in ortak noktaları; tehlike, belirsizlik ve dolayısıyla güvenin azaldığı bir dünyada yaşadığımızdır. Bu görüşlerin kırılma noktası olarak görülebilecek sanayi toplumlarına geçişle birlikte yaşanan toplumsal dönüşümler beraberinde bireysel, kitlesel, çevresel tehlikeleri de getirmiştir. Bu yeni tehlike ve tehditleri çalışmalarının merkezine alan U. Beck risk olgusunun “macera, cesaret, kahramanlık” gibi olumlu anlamlarından uzaklaştığını, yeni olmadığını ancak sanayi toplumlarının ortaya çıkması ile artık risk olgusunun sınırları aşarak küresel bir boyuta ulaştığını vurgular. U. Beck bu süreci kaçınılmaz olarak görmekle birlikte birey ve toplumların bilinçli ya da bilinçsiz olarak karşı karşıya kaldıkları riskler ve tehlikeler için önlem alınması gerektiğine de dikkat çeker. Kuşkusuz ki U. Beck’ in görüşlerinin merkezinde yer alan “risk ve tehlikeler” beraberinde çok sayıda sosyal problemi de getirir. Beck risklerin öngörülebilmesinin zor olduğuna dikkat çekse de risk ve tehlikelerinin doğurduğu sosyal problemlere karşı önlem alınıp etkilerinin azaltılması mümkün görünmektedir (Beck, 2011, s. 24-35). Bu bağlamda sosyal problemlere yönelik ilginin temelinde problemin çözümüne yönelik katkı sunulabileceğine ya da problem neticesinde oluşan olumsuz sonuçların ortadan kaldırılabileceğine, azaltılabileceğine dair bir çeşit inanç ve umut bulunmaktadır. Sosyal problemlerin sebep olduğu zincirleme etkiler ve bilinenden çok daha fazla kişi için tehlike ve risk oluşturması bu problemler ile başa çıkmada farklı kişi, kurum ve kuruluşlara görev düştüğünün en açık göstergesidir. Bu aktörlerden biri olan jandarma teşkilatı sahip olduğu misyon ile; “bireylerin temel hak ve özgürlüklerini gözeterek, emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamak ve korumak” (T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı, 2023) için çalışmaktadır. Jandarma Genel Komutanlığına bağlı birlik ve timler tören ve gösterilerde düzenin sağlanması, kültür ve tabiat varlıklarının korunması, imkansızın olduğu her yer de görev yapan JOPER (Jandarma Özel Operasyon) ve JAK (Jandarma Arama Kurtarma) timlerinin sürdürdüğü faaliyetler ile çevre dengesi ve çevrenin korunmasına değin toplumsal yaşamın farklı alanlarında çalışmalarını sürdürmektedir.

Bu kapsamda çalışmanın temel problemini “sosyal problemleri önlemede bir aktör olan jandarma teşkilatının rolünün ne olduğu” şeklinde ifade etmek mümkündür. Bununla birlikte cevap verilmeye çalışılan bir diğer husus “jandarma teşkilatına olan kurumsal güven düzeyinin yüksek olmasının sosyal problemleri önlemede taşıdığı potansiyelin ortaya çıkarılmasıdır.” Dönüşen ve değişen tehditler çok sayıda aktörün müdahalesini ve iş birliğini gerektirse de yapılan farklı çalışmalarda (Aydın ve diğerleri, 2023; T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı, 2021; Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü, 2015) Türkiye özelinde jandarma, polis ve askerlere güven düzeyinin en üst sıralarda olması suç ve tehditlerle mücadelede bu yapıların önemini de ortaya çıkarmaktadır. Toplumsal dayanışmanın sürdürülmesi, risk ve tehlikelerin önlenmesi dâhilinde devletlerin bu kurumlarına güveni merkeze alan çalışma, sosyal problemlerle mücadele edilmesinde jandarma teşkilatının görev ve sorumlulukları ile jandarma teşkilatının güven imajı arasındaki ilişkiyi tartışmaya açmaktadır. Bununla birlikte bu imajın sosyal problemleri önlemedeki rolüne yer vermeyi ve sahip olduğu potansiyele dikkat çekmeyi amaçlamaktadır. Bu sebeple öncelikle sosyal problemlerle mücadelede güven düzeyi yüksek bir aktör olarak jandarma teşkilatının temel politikaları, yürüttüğü faaliyetler, müdahale alanları gözler önüne serilmiştir. Daha sonra sürdürülen faaliyetler kurumsal güven düzeyi ile düşünülerek gerekli değerlendirilmelerde bulunulmuştur. Sonuç bölümünde ise toplum destekli kolluk ve toplumsal gelişime destek

faaliyetlerinin kapsamının ne olduğuna ve nasıl genişletilebileceğine dair öneriler sunulmuştur.

1. Yöntem

Sosyal problemlerin önlenmesinde jandarma teşkilatına düşen rol ve sorumlulukların ne olduğuna ve teşkilatın sahip olduğu kurumsal güven imajının bu problemleri önlemedeki potansiyeline dikkat çeken bu çalışma amacı bakımından keşfedici bir araştırmadır. Keşfedici araştırmalar, konu ile ilgili yapılmış olan çalışma sayısının az olduğu durumlarda tercih edilir. Araştırmacılar bu yolla konuyla ilgili mevcut bilgileri keşfedebilir, araştırma sorusunu daha kapsamlı tanımlayabilir ve gelecekte yapılacak çalışmalar için ön bilginin oluşmasına katkı sağlayabilirler (Stebbins, 2001). Keşfedici araştırma tekniklerinden birisi olan literatür taraması; var olan bilgilerin bir sentez halinde ifade edilmesi amacıyla kullanır. Bu araştırmanın literatür taraması ile yürütülmesinin en önemli sebebi çalışmanın odağına aldığı konu ve sahip olduğu bakış açısı ile ilgili henüz literatürel açıdan bir değerlendirme yapılmamış olmasıdır. Daha detaylı yapılacak çalışmalar ve özellikle alan araştırmalarının yapılabilmesi için öncelikle alanın genel görünümüne ilişkin bilgi sahibi olunması, belli önerilerde bulunulması, alandaki boşlukların belirlenmesi ve ihtiyacın tespit edilmesi gereklidir. Bu gerekçe ile çalışmada öncelikle sosyolojik bir perspektiften sosyal problemlere ilişkin literatüre yer verilecektir. Ardından jandarma teşkilatının toplumsal yapıda ortaya çıkan sosyal problemlere bakış açısı ile önleyici ve müdahale edici faaliyetleri değerlendirilecektir. Bu iki literatürün kesişiminde yer alan sosyal problemlerle mücadelede jandarma teşkilatının kurumsal güveninin problemlerin önlenmesindeki katkısı tartışmaya açılacaktır. Böylelikle yürütülen çalışmanın sosyoloji-kolluk ekseninde oluşturulacak uygulamalı çalışmalara ve oluşan literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

2. Sosyal Problemlerin Tanımı ve Kapsamı

Yaşamımızı sürdürdüğümüz dünyada bizleri kişisel ya da kolektif olarak rahatsız eden, hoşnutsuzluk duygusu oluşturan, memnuniyetsizlik yaratan her şey aslında sosyal problemlerin hem kendilerini hem de sosyal problemlerin tanımlanmasının referans noktasını oluşturur. Sosyal problemlerin tanımlanmasında alanın kaypaklığını hissetmemek mümkün değildir. Üzerinde uzlaşmış bir sosyal problem tanımı yapabilmekte olası değildir, dahası böyle bir tanım yapma gereği de hissedilmemektedir. Başka bir ifade ile maksat insanın, toplumların değişen doğasına ve sosyal bilimlerin bu anlamdaki dinamikliğine vurgu yapmaktır. Toplumsal değişmelerle birlikte yaşam biçimlerinin ve alanlarının değişmesi, nüfus artışı, yönetim biçimleri ya da sistemlerindeki farklılıklar, bu alanda yaşanan dönüşümler, sahip olunan kültür, kültürel değişmeler vb. hepsi ve dahası sosyal problem tanımlarını, mahiyetini değiştirirken insanoğlunun yeni sosyal problemlerle baş edebilmesini de gerektirmektedir.

Yaşanan teknolojik ve bilimsel değişmeler ile her ne sosyal problemlerinin pek çoğuna (bebek ölümlerinin azalması, dijital eşitsizliklerin azaltılması, ortalama yaşam süresinin uzaması gibi) çözüm getirmiş gibi görünse de günümüz toplumlarında devam eden gelir dağılımındaki eşitsizlikler, eğitim alanındaki problemler, hak ve özgürlüklerdeki kısıtlamalar, yoksulluk, suç korkusu gibi problemler toplum ve bireyler için tehdit olmaya devam etmektedir. Başka bir deyişle sosyal problemler değişse ve farklılaşsa da bir biçimde var olmaya devam etmektedir (Adak, 2016).

Neyin sosyal problem olarak değerlendirileceği ise literatürde farklı şekillerde yer bulmuştur. Kimi yazarlar refah, küreselleşme ve eşitsizliği üç temel problem alanı olarak belirlerken (Mooney, Knox, Holmes ve Schacht, 2015). Kimi yazarlar da sapma, eşitsizlik sorunları ve kurumsal problemleri temel problem alanları olarak ifade etmişlerdir (Thio ve Taylor, 2011). Daha geniş kapsamlı ve alanlı bir değerlendirmede ise sosyal problem alanları için belirtilen temel kategoriler; alkol ve uyuşturucu kullanımı, suç ve şiddet, ön yargı ve ayrımcılık, cinsiyet, yaşlılık, ailenin değişimi, eğitim sorunları, nüfus hareketleri, teknoloji, çevre, küresel güvensizlik olarak karşımıza çıkmaktadır (Kornblum, Julian ve Smith, 2012).

Bu çalışma sosyal problemlerin neler olduğu, kaç kategoriye ayrıldığı gibi hususlardan ziyade sosyal problemlerin kolluğun bir parçası olan jandarma teşkilatı ile ilişkili olan yönlerine vurgu yapmaktadır. Bununla birlikte toplumun jandarma teşkilatına kurumsal güveninin yüksek olmasının sosyal problemlerin önlenmesinde

jandarma teşkilatının görev ve sorumluluklarına dikkat çekmeyi, jandarma teşkilatının rolünü ve bu rolün kapsamının genişletilmesinin gerekliliğini sosyolojik bir perspektif ile açıklamayı hedeflemektedir.

Çalışma kapsamında sosyal problemlerin genel niteliklerine ilişkin şu vurgularla bir değerlendirme yapmak faydalı olacaktır:

Sosyal problemler; kişi, grup ya da toplumlar üzerinde olumsuz ve yıkıcı etkilere sahiptir. İster istemez bu etki problemlerin aşılma ve çözümlenmesi için istenmesi gerekliliğini ve çabasını da ortaya çıkarır. Bu niteliklerin yanı sıra yukarıda da vurgulanmaya çalışıldığı üzere sosyal problemler çok sayıda bireyi etkileyebilen, insanların yaşam düzenini bozucu etkisi olan, can ve mal kayıplarına sebebiyet verebilen afetler gibi doğal sebeplerden kaynaklanmaz. Sosyal problemlerin kaynağı bizzat bireylerdir. Doğal kaynaklı afetlerle benzer yönü her ikisinin de çok sayıda birey üzerinde olumsuz bir etki oluşturmasıdır (Carl, 2012). Bu vurgulardan yola çıkarak sosyal problemleri; çok sayıda kişiyi etkileyen, bireyler tarafından yaratılan başka bireyler tarafından aşılma, çözüm üretilmeye, etkileri azaltılmaya çalışılan olumsuz niteliklerle kendisini gösteren meseleler olarak tarif edebilmemiz mümkündür.

3. Sosyal Problemlerle Mücadelede Jandarma Teşkilatı

Sosyal problemlerle mücadelenin etkinliği devlet başta olmak üzere çok sayıda aktörün iş birliği ile mümkündür. Temel kurumlar (aile, eğitim gibi), kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum, uluslararası kuruluşlar sosyal problemlerle hem mücadele edilmesi hem de bu problemlerin önlenmesi için çalışmalarını sürdürmektedir. Bu aktörlerden birisi olan jandarma teşkilatı devlet arşivlerinde adına 1839'dan itibaren rastlanan ve 2016 yılından beri de İçişleri Bakanlığına bağlı olarak, sahip olduğu misyon ve vizyonu ile faaliyetlerini sürdürerek sosyal problemlere müdahale ve sosyal problemlerle mücadele edilmesi noktasında görev ve sorumluluklara sahiptir. Teşkilat polis görev sahası dışı olup bu alanlar il ve ilçe belediye sınırları dışarısında kalan veya polis teşkilatının bulunmadığı yerlerde bu görev ve sorumluluklarını yerine getirmektedir (Jandarma Genel Komutanlığı, 2023, s. 2). Aile içi şiddet ve çocuk suçları ile mücadele, çevre, doğa ve hayvanlara yönelik suçları önleme, uyuşturucu suçları ile ilgili yürütülen çalışmalar, nüfus hareketleri ile ilgili önleme çalışmaları ve kaçakçılıkla mücadele suçları, toplum destekli kolluk faaliyetleri ile halka yönelik bilinçlendirme/toplumsal gelişime destek faaliyetleri jandarma teşkilatının sosyal problemlerle doğrudan temas ettiği alanlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Aşağıda jandarma teşkilatının karşılaştığı sosyal problem alanları ile ilgili bazı istatistiksel bilgilere (Jandarma Genel Komutanlığı, 2023; Jandarma Genel Komutanlığı, 2021) yer verilecektir. Bu yolla alanın mevcut görünümü ve jandarma teşkilatının yürüttüğü çalışmalar ile hayata geçirdiği uygulamalara dikkat çekilecektir.

Tablo 1: Aile İçi ve Kadına Yönelik Şiddet Verileri (2019-2022)

Aile İçi ve Kadına Yönelik Şiddet	2019	2020	2021	2022
Olay Sayısı	38.347	43.154	48.133	39.193
Mağdur Sayısı	42.551	48.210	54.053	44.260
Koruyucu ve Önleyici Tedbir Karar Sayısı	10.679	15.052	18.337	22.819

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kapsamında Jandarma sorumluluk bölgesindeki aile içi ve kadına yönelik şiddet olayı ve mağdur sayısı ile koruyucu ve önleyici tedbir karar sayısı tabloda yer almaktadır. Tabloya göre tedbir kararı verilen kişi sayısında artış söz konusu olsa da olay sayısı ve mağdur kadın sayısında son iki yılda bir düşüş olduğu görülmektedir.

Kadına yönelik şiddetle mücadelede daha etkin ve hızlı çözümler üretilebilmesi amacıyla İçişleri Bakanlığı tarafından Kadın Destek Mobil Uygulaması (KADES) uygulaması hizmete sunulmuştur. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının desteğiyle, Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından Jandarma ve Sahil Güvenlik Komutanlıklarının katılımıyla uygulanan KADES sayesinde şiddet mağduru kadınlar tek tuşla kolluk kuvvetlerine ulaşabilmektedirler. KADES' i kullanan mağdurun adresi tespit edilerek mağdurun bulunduğu

konuma göre kısa süre içerisinde en yakın polis veya jandarma birimi olay bölgesine sevk edilerek olayla ilgilenmeleri sağlanmaktadır (Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, 2019, s. 33). Uygulama Türkçe dilinin yanı sıra İngilizce, Farsça, Arapça gibi dil seçenekleri sunmakta ve uygulamaya yalnızca kadınlar üye olabilmektedir. Erkek kullanıcılar kayıt esnasında kendi bilgilerini girdiklerinde program uyarı vermekte ve üye olunması engellenmektedir (Kaplan ve Yıldırım, 2022, s. 63). Uygulamayı indiren ve kullanan kadın sayısı her geçen yıl artmakta birlikte (Trt Haber, 2021) Aralık 2022 tarihinde açıklanan verilere göre uygulamayı indiren kadın sayısının 4,5 milyon olduğu tespit edilmiştir. Uygulamanın Jandarma sorumluluk bölgesinde bilinirliğinin artırılması amacıyla 81 İl Jandarma Komutanlıkları tarafından köy meydanlarında, pazar yerlerinde, festivallerde, panayır alanlarında hazırlanan afiş ve broşürlerle KADES uygulaması tanıtım faaliyetleri sürdürülmektedir (Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, 2021, s. 74). Bu kapsamda bilgilendirilen vatandaş sayısının 2024 yılında 60.000, 2025 yılında ise 70.000 olması hedeflenmektedir. (T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı, 2024, s. 11). Kadına yönelik şiddet olaylarının önüne geçebilmek amacıyla geliştirilmiş mobil bir uygulama olan KADES'in indirilme ve kullanım oranlarının artışı aynı zamanda bu sosyal problemde doğan endişe ve kaygıların yoğunluğuna ve sürekliliğine de işaret etmektedir.

Kadına yönelik şiddetin önlenmesinin yanı sıra kadınların işgücüne katılımında ve iş yaşamında karşılaştıkları problemlere çözüm bulunabilmesi için hayata geçirilen "Kadınların Güçlenmesi Strateji ve Eylem Planı" kapsamında temel stratejiden biri olan kadınların işgücüne katılımını kolaylaştırmak ve insana yakışır işlerde istihdam edilmelerini arttırmak için mevzuatın geliştirilmesi ve iyileştirici düzenlemeler yapılması konusunda ilgili kurumlar içerisinde "Jandarma Genel Komutanlığı" da yer almaktadır (T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2024, s. 117). Bu durum aynı zamanda sosyal problemlerle mücadelede farklı aktörlerin iş birliğini gerektiren vurgusunu örneklendirmektedir.

Tablo 2: Suça Sürüklenen ve Suç Mağduru Olan Çocuk Sayıları (2019-2022)

Çocuk Sayısı	2019	2020	2021	2022
Suç Sürüklenen	44.521	27.217	22.058	25.994
Suç Mağduru	52.767	46.266	51.169	55.439

Jandarma sorumluluk bölgesinde suça sürüklenen ve suç mağduru/korunma ihtiyacı olan çocuk sayısı tabloda görüldüğü şekildedir. Tablodan anlaşılacağı üzere suç mağduru çocuk sayısında 2020 yılında bir azalma görülse de 2022 yılında bu sayısının diğer yıllara göre en yüksek olduğu görülmektedir. Buna karşın suça sürüklenen çocuk sayısı 2019 yılına göre oldukça azalmıştır. Çıkarılan "Aile İçi Şiddet, Kadına Yönelik Şiddet ve Çocuk Suçlarıyla Mücadelede Jandarmanın Görev Yetki ve Sorumlulukları Yönergesinde", kadına yönelik şiddetle mücadele etmenin önemi ve gerekliliği vurgulanmıştır. Yönergede; aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddetin, yaşadığımız çağın en önemli sorunları arasında yer alan ciddi bir sosyal problem olarak varlığını sürdürdüğü, çok boyutlu ve bütüncül bir yaklaşımı gerektirdiği ifade edilmiştir. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü ile koordineli olarak görev yapan Jandarma Genel Komutanlığı, kadına yönelik şiddetin önlenmesi için projeler geliştirmekte ve diğer kurumlarla yürüttüğü müşterek faaliyetlerle toplumun dikkatini bu önemli soruna çekebilmek için çaba göstermektedir (Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, 2019, s. 34-35). Bununla birlikte teşkilat içerisinde öğrenim gören tüm öğrencilere, bu alanda çalışan personele eğitimler verilmektedir. 2023 yılı içerisinde de Jandarma Genel Komutanlığı bünyesinde 20 "Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Çocuk Kısımları Amiri" kurulması hedeflenmiştir (T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2023, s. 28-29).

2012 yılında Jandarma Genel Komutanlığı bünyesinde kurulan "Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Çocuk Şube Müdürlüğü" kadın ve çocukla ilgili işlemlerin tek bir elden yürütülmesi ve bu konuda kurumsal bir belleğin oluşturulması amacıyla kurulmuştur. Suça sürüklenen ya da suç mağduru olan çocuklarla temas eden Jandarma Genel Komutanlığı bünyesinde görev yapan jandarma personelleri çocuk odaklı yaklaşımları ile çocuğun ikincil mağduriyetinin önlenmesinde, ihtiyaçlarının tespit edilmesi ve giderilmesi veya yönlendirilmelerinde önemli roller üstlenmektedirler. (T.C. İçişleri Bakanlığı İç Güvenlik Stratejileri Dairesi

Başkanlığı, 2020, s. 26). Bununla birlikte görev ve sorumluluklarını yasalara uygun bir şekilde yerine getiren jandarma teşkilatı gerekli olduğu durumlarda paydaş kurumlarla koordinasyonu da sağlamaktadır. Örneğin; okul çağında olmasına rağmen farklı gerekçelerle okula gönderilmeyen çocuklarla ilgili olarak İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri ile gerekli iş birliğini yapmaktadır (Orhan, 2021, s. 61).

Tablo 3: Göçmen Kaçakçılığı İstatistikleri (2019-2022)

Göçmen Kaçakçılığı	2019	2020	2021	2022
Olay	29.576	14.842	24.766	42.188
Düzensiz Göçmen	261.305	65.910	95.011	158.474
Organizatör	4.117	1.448	3.450	4.113

Yukarıdaki tabloda 2019-2022 yıllarına ait düzensiz göçmenlerle ilgili sayılara yer verilmiştir. Düzensiz göçmenler içerisinde Afganistan ve Suriye uyrukluların, bütün düzensiz göçmenlerin %57'sine tekabül ettiği bilinmektedir (Sağiroğlu, Ünsal ve Özenci, 2022, s. iv). Bu veriler göç sürecinin dinamik yapısını bir kez daha gözler önüne sermektedir çünkü hem olay hem de kişi sayılarında yıllar içerisinde ciddi dalgalanmalar mevcuttur. Ülkemize farklı yollardan ve çeşitli gerekçelerle gerçekleşen kitlesel göç akınlarının hem kendisi bir sosyal problem alanını oluşturmakta hem de bu akınların ortaya çıkardığı sonuçlar yeni sosyal problem alanlarına kapı aralamaktadır. Jandarma Genel Komutanlığı bu kapsamda personeline destek olabilmek amacıyla içerisinde hukuki bilgilerden, farklı kültürlerden kişilerle doğru etkileşim kurmaya, onların hassasiyetlerine anlamaya yönelik bilgilerin yer aldığı "Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadele Eğitim El Kitabı" hazırlamıştır (T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadele Daire Başkanlığı, 2022, s. XXI). Bununla birlikte özellikle göçmen kaçakçılığının yoğun olarak yaşandığı kıyı illerimizde teşkilat içerisinde "Göçmen Kaçakçılığı ile Mücadele Kuvveti" birimi kurularak sürdürülen mücadelenin etkinliğinin artırılması sağlanmıştır (Hürriyet, 2016). Jandarma Genel Komutanlığı düzensiz göçle mücadelede görevlerini; "Kara Kuvvetleri Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, AFAD ve Türk Kızılayı ile" koordineli bir şekilde sürdürmektedir. (Küçükbaşol ve Pekdoğan, 2019, s. 897).

Jandarma teşkilatının karşılaştığı bir diğer sosyal problem alanı da uyuşturucu madde bağımlılığıdır. Teşkilat kendi görev sahasında her ne kadar madde bağımlılığından çok uyuşturucu madde kaçakçılığı ile mücadele ediyor olsa da bu çalışmada da vurgulanmaya çalışılan aslında jandarma teşkilatına olan kurumsal güvenin bir sosyal problem olarak bağımlılıkla mücadelede de güçlü bir etki oluşturacağı fikridir. Bu kapsamda İçişleri Bakanlığı tarafından vatandaşların kamu hizmetlerine hızlı bir şekilde ulaşabilmeleri amacıyla 2017 yılında Açık Kapı Projesi uygulanmaya başlamıştır. Vatandaşlar uyuşturucu konusunda da Açık Kapı Bürolarına başvuru yapabilmektedir. Aralık 2017-Aralık 2020 tarihleri arasında açık kapı sistemine Jandarma ve Sahil Güvenlik Teşkilatından 29.012 kayıt sayısı bulunmaktadır (Emniyet Genel Müdürlüğü Narkotik Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, 2021).

Jandarma teşkilatının karşı karşıya kaldığı bir diğer sosyal problem alanı çevreyle ilgili sorunlardır. Özellikle son yıllarda etkilerini daha belirgin şekilde hissettiren iklim değişikliği, orman yangınları, kuraklık, çölleşme, deniz ve okyanus kirliliği, biyolojik çeşitlilikte meydana gelen azalmalar insan sağlığı, güvenliği ve refahını olumsuz yönde etkilemektedir. Jandarma teşkilatı kendi sorumluluk bölgesinde ekolojik denge ile çevre, doğa ve hayvanların korunması, çevre ile ilgili suçların önlenmesi, bireylere çevre bilincinin kazandırılması için faaliyetlerini sürdürmektedir (T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı).

Çevre koruma timleri ile benzer şekilde tarım ve gıda alanındaki güvenliğin sağlanması ve potansiyel problemlerin önlenmesi amacıyla "Tarım ve Gıda Koruma Timlerinin" kurulması önerilmektedir. Tarımsal üretimde yaşanabilecek sorunlar (dünya nüfusundaki artışa paralel olarak yeterli ve güvenli gıdaya erişimde belirginleşen sıkıntılar gibi), gıda güvenliği ile ilgili endişeler, bilinçsiz tarım uygulamalarının (vahşi sulama gibi)

doğada oluşturduğu tahribat, yoğun kentleşme, iklim değişikliğinin tarımsal üretimin kaderine etkileri gıda yetersizliği ile sonuçlanacak bir manzaraya işaret etmektedir. Bu durum tarımsal üretim alanlarını daha kıymetli hal getirirken göç hareketleri ile hırsızlık, yağma ve çatışma gibi tarım alanlarının güvenliği sorunlarını ortaya çıkaracaktır. Hem bu güvenlik sorunları ile baş edilebilmesi hem de önleyici tedbirlerin alınması için Tarım ve Gıda Koruma Birimlerinin kurulması önem arz edecektir. Bu birimler çiftçilerin, üreticilerin ve tarım paydaşlarının güvenlik ihtiyaçlarını daha etkili sağlayabileceklerdir (Tarım Hukuku Derneği, 2022). Bu maksatla jandarma teşkilatı tarafından 2020 yılında “Yapay Zeka Destekli Jandarma Kırsal Güvenlik Yönetim Sistemi Projesi” başlatılmıştır. Proje sayesinde kameralardan elde edilen görüntülerin yapay zekâ yazılımları ile büyük veriden yararlanılarak analiz edilmesi amaçlanmaktadır. Çalışma ile hem suç işlenmesinin önlenmesi hem de işlenen suçların/suçluların tespit edilmesi hedeflenmektedir (Jandarma Genel Komutanlığı, 2023).

Jandarma Genel Komutanlığının temel politikası; “sorumluluk alanında, emniyet ve asayiş ile kamu düzenini eksiksiz sağlamak ve korumak” olarak belirtilmektedir. Bu politika doğrultusunda yer alan öncelikler içerisinde “Başta kırılğan gruplar olmak üzere toplumun bütün kesimlerini kapsayacak şekilde güvenlik hizmetlerine erişimi kolaylaştırmak, vatandaşla kolluk güçleri arasındaki ilişkinin güven esasına dayandırılması amacıyla toplum destekli kolluk yaklaşımını güçlendirmek, güvenlik hizmetlerinin sunumunda kalite ve etkinliği artırmak, birimlerin kapasitesini güçlendirmek” vurguları yer almaktadır (Jandarma Genel Komutanlığı, 2023, s. 61). Jandarma teşkilatının genel politikasında da vurgulandığı üzere vatandaş ve kolluk kuvvetleri arasında kurulması hedeflenen güven temelli ilişkiler hem suçların hem de sosyal problemlerin ortaya çıkmadan önlenmesi açısından önemli görülmektedir. Çünkü vatandaşın kolluk kuvvetlerinden beklentileri artık yalnızca suçluların yakalanması ve suçun önlenmesi değil kamu düzeni ve güvenliğinin sağlanabilmesi için tüm sosyal problem alanlarında toplumla iş birliği içerisinde görev ve sorumluluklarını yerine getirmeleridir. Jandarma teşkilatına yönelik güvenin yüksek olması suç ve sosyal problemlerle mücadeleyi daha etkin hale getirirken sahip olunan bu güvenin sarsılması vatandaş ile iş birliği yapılacak alanları sınırlandıracaktır.

Bu çalışmada güvenlik hizmetlerinin toplumun tüm kesimleri için hızlı ve kolay ulaşılabilir olması, hizmetlerin kalite ve verimliliğinin artırılması başka bir ifade ile suç ve sosyal problemlerin önlenmesi ve mücadele yöntemlerinin belirlenmesinde jandarma teşkilatına olan kurumsal güven düzeyine dikkat çekilmiştir. Bu yolla teşkilatın sahip olduğu kurumsal güvenin önleyici kolluk faaliyetleri için önemi ortaya çıkarılacaktır.

4. Jandarma Teşkilatının Kurumsal Güven Düzeyi

Kurumsal güvenle ilgili açıklamalara yer vermeden önce güven kavramının tanımı ve güven önemli midir? Sorusu etrafında yapılan tartışmalara değinmek yerinde olacaktır. Böylelikle güvenin bireysel ve toplumsal işlevlerinin yanı sıra kurumsal güvenin oluşması ve sürdürülmesinde etkili olan faktörlerin anlaşılması da sağlanacaktır. Güven, Türkçe sözlükte; “herhangi bir korku, çekinme, şüphe duymaksızın birine bağlanma inanma duygusu; itimat (Türk Dil Kurumu, 2022)” olarak tanımlanmıştır. Kelimenin sözlük anlamı aslında bireylerin gündelik yaşamlarına dâhil olan pek çok sürecin güven temelli olduğunu düşündürür. Örneğin; hastalığımızı teşhis ve tedavi etmesi için doktora gittiğimizde doktorun yazdığı reçetenin doğru olduğuna inanırız, okulda öğretmenlerimizin verdikleri bilgilerden şüphe duymayız. Güven kültürel kodlarımıza da içkindir. “Ulu sözü dinlemeyen uluyakalır.” atasözü, “...bir bildiği vardır.” deymi gibi ifadelerimizde de güven duygusunun izlerini görebiliriz. Büyüklerimizin, bizden daha tecrübeli kişilerin söylediklerinin doğru olduğuna pek de sorgulamadan inanırız. Her ne kadar kavramın farklı disiplinlerdeki kullanımı farklılaşsa da bu çalışmada güven ve güven önemli midir? Sorusuna ilişkin sosyolojik yaklaşımlara kısaca yer verilecektir.

Çalışmalarında güveni; toplumları bir arada tutan, birlik ve dayanışmayı sağlayan önemli bir araç olarak değerlendiren (Zmerli ve Newton, 2008, s. 706-707) için güven kolektif hareketi de kolaylaştıran bir işleve sahiptir. Güvene ilişkin bir diğer tanım, “yaşamın kaçınılmaz olan zorluklarını kolaylaştıran bir katalizör olduğu” dur (Putnam, 1995). Önemli bir sosyal kaynak (Hooghe, Marien ve Vroome, 2012, s. 604) olan güven, “bir toplumda yaşayan bireylerin birbirlerine, içinde yaşadıkları sistemlerin kurallarına ve kurumlara yönelik olarak söz konusu birey, kurum ve kuralların rollerini ve işlevlerin belirlenen doğrultuda en iyi şekilde yapacaklarına duyulan

inancı" ifade etmektedir (Demir ve Acar, 2002, s. 182).

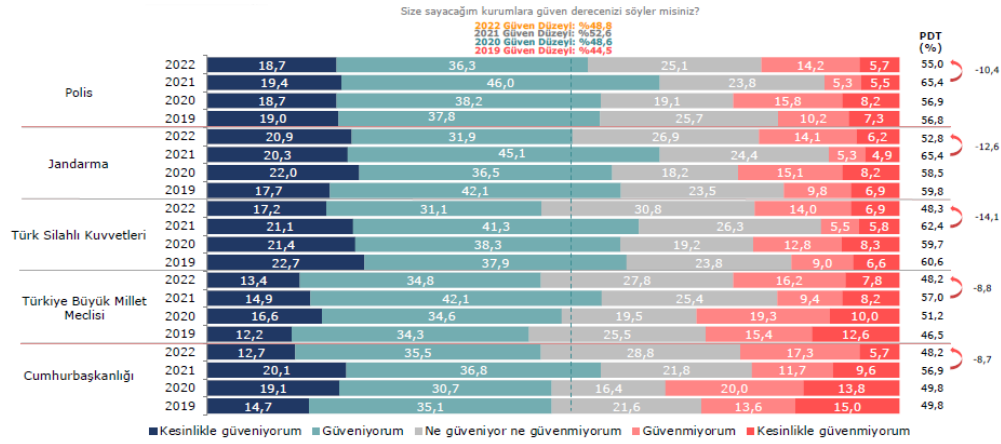
Güven önemli midir? Sorusuna modern öncesi ve modern kültürleri karşılaştırırken yanıt arayan Giddens'in verdiği yanıt şöyledir (Giddens, 2004): Bireyin kendisini yaşadığı dünyada güvende hissetmesini anlatan ve diğer bireylerle birlikte yaşamını sürdürmesini mümkün kılan güven merkezli "ontolojik/varlıksal güvenlik" olgusu, insani varoluşun en temel niteliklerinden birisidir (akt. Layder, 2006, s. 193). Bu sebeple ontolojik güvenin temellerinin ilk çocukluk döneminde atıldığını belirten Giddens güvenin yetişkinlik dönemi rutinleriyle sürdürüldüğünü söyler. Gündelik pratiklerimizin pek çoğunun rutinlerle sürdürüldüğünü dikkate aldığımızda güvenliği yaşamlarımızda onun rutin doğası içerisinde deneyimleriz. Modern öncesi toplumlarda akrabalık ve cemaat ilişkilerinin oluşturduğu güvenilirlik bağları, dinin güven kozmolojisi yaratmadaki rolü, geleneğin kendisinin bir rutin olması ve bu rutinin sürdürülmesi gerektiği fikri güven/güvenlik deneyimini pekiştirici araçlardı. Ancak Giddens' a göre modern toplumlarda bu kurum ve araçların hiçbiri güçlü bir ontolojik güvenlik ve güvenilirlik hissi yaratmamaktadır (Giddens, 2000, s. 39). Modern öncesi toplumlara kıyasla günümüz toplumları çok genel bir değerlendirme ile yüz yüze ilişkilerin azaldığı/yitirildiği; daha katı, bütüncül bir görünüme sahip olan yapıların daha kolay dönüştüğü/çözüldüğü; gelip geçiciliklerin arttığı toplumlardır. Başka bir ifade ile geleneksel olanın çerçevelediği güven duygusundan bireyler artık yoksundur. Dolayısıyla güven nesnelere değiştiği gibi güvenilirlik duygusunun yoğunluğu ve bireyler tarafından deneyimlenme biçimleri de değişmiştir.

Giddens sosyolojik bir perspektif ile güvenin modern toplumdaki kaynağının kurumlar olduğunu ifade eder. Diğer bir ifade ile geleneksel olanın somut varlığı yerini modern kurumların soyutluğuna bırakmıştır. Modern toplumlarda ilişkilerin/işlerin yüz yüze olmaktan ziyade kurumlar aracılığıyla sürdürülmesi kişisel güvenin (sözlerin) yerini kuramsal kimliği yansıtan simge ve logolar aracılığıyla oluşturulan güvene bırakması ile sonuçlanmıştır (Giddens, 2004, s. 89-94).

Bu kapsamda kurumsal güven ya da kurumlara olan güven; toplumdaki çeşitli kurum ve kuruluşlara olan sevgi ve sempatiyi ifade etmek için kullanılır. Kurumsal güveni; kurumlar ve kurumların paydaşları ile kurdukları ilişkiden doğan ve karşılıklı emin olma davranışından kaynaklanan bir değer olarak tanımlamak da mümkündür. Örneğin; bir jandarma personelinin görev alanında sunduğu profesyonel hizmet jandarma teşkilatının kurumsal yüzü olarak değerlendirilmektedir. Başka bir deyişle aslında olan soyut sistemlere olan inancın kişiler arası kurulan güven ilişkisi ile yer değiştirmesidir. Kurumlara olan güvenin kaynağında, en doğru neticeleri vereceğine inanılan kurumsallaşmış uygulama ve prosedürler yer almaktadır. Kurumsal güvenin bu soyut nitelikleri her ne kadar güven oluşumunu zorlaştırırsa da kurumsal güvenin toplumsal kurallar ve düzenlemelere katkı sağlayan yapısı sosyal problemlerle mücadelede de işlevsel bir rolünün olabileceğine işaret eder. Güven nesnelere çeşitlilik göstermesine rağmen (sistemler, kurumlar, uzmanlar gibi) dikkat edilmesi gereken husus, güvenin temelinde her ne olursa olsun kişiler ve kişilerin eylemlerinin olduğudur. Bu açıdan örneğin, kurumsal güven aslında bu kurumsal sistemi oluşturan ve bunu sistemi sürdürmekte olan kişilere duyulan güvendir. Kurumsal sistemi oluşturan iç ve dış paydaşların doğru ve profesyonel uygulamaları güven duygusunu uyandırabilecek ve pekiştirecektir (Sztompka, 2000, s. 43-46).

Bireylerin farklı ihtiyaçlarını karşılayan kurumlara güven düzeyinin ne olduğu sorusu hem kurumlar özelinde hem de eğilim araştırmaları ile ortaya konulmaktadır. Örneğin; ülkemizde Kadir Has Üniversitesi Türkiye çalışmaları grubu tarafından her yıl gerçekleştirilen "Türkiye Eğilimleri" araştırmasında (Aydın ve diğerleri, 2023, s. 34) kurumlara güven derecesini tespit etmede kullanılan "Size sayacağım kurumlara güven derecenizi söyler misiniz?" sorusuna verilen yanıtlara göre ilk 5 sırada yer alan kurumlara yönelik grafiğe ilişkin görsel aşağıda yer almaktadır.

Şekil 1: Kurumlara Güven Derecesi

Son 4 yıla ilişkin kurumsal güven düzeylerini karşılaştırmalı olarak sunan görselden de anlaşıldığı üzere ülkemizde kolluk personeline güven düzeyi hep ilk sıralarda yer almıştır. Bu veriler hem kolluk personeline olan güvenin yüksek olduğunu hem de bu durumun bir sürekliliğe sahip olduğunu göstermektedir. Jandarma teşkilatına olan güven düzeyi 2022 yılında 2021 yılına kıyasla azalmış olsa da güven düzeyinin %50'nin altına düşmediği açıkça görülmektedir.

Yukarıdaki çalışma ile benzer şekilde "İç Güvenlik Sektörünün Sivil Gözetiminin Güçlendirilmesi" adıyla Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından yürütülen projede uygulanan kolluk personeline güven anketinde de kolluk kuvvetlerinin etkin olduğunu düşünen vatandaşlarımızın oranının 2015'e göre yüzde 19,9 artarak yüzde 78,8'e çıktığı tespit edilmiştir. Aynı çalışmanın bir diğer verisi olan kolluk personellerinin vatandaşla temasının da 2015 yılına göre 5 kat arttığı ortaya çıkmıştır (T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı, 2021).

Bir kuruma güven kurum tarafından kazanılabilecek bir şeydir. Güven kazanılması ilgili kurum ve toplum arasında doğru kurulmuş bir ilişki, yakınlık ve iletişim ile sağlanabilir. Möllering (2006)'ya göre bireyler kurumların güvenilirliğini "işe yaradığını" doğrudan deneyimlediklerinde fark edebilirler. Bununla birlikte güven kazanılması kurumun ilişki kurduğu grup ve toplumlara yönelik davranışları ile de ilgilidir. Örneğin; kurum verdiği sözleri yerine getirme, doğruyu söyleme, adalet gibi toplumsal normları devam ettirmede bir süreklilik sağlarsa insanların güvenini kazanabilir. Burada gözden kaçırılmaması gereken husus kurumsal güvenden bahsedilse dahi güvenin kazanılması ve sürdürülmesinde ilk adımın bireyler ve onların eylemleri ile ilgili olduğudur (Sztompka, 2000, s. 46). Özellikle profesyonel mesleklerde güven oluşumu noktasında personele önemli görev ve sorumluluklar düştüğü çok açıktır. Örneğin; kolluk kuvveti olarak görev yapan profesyonel kişilerin mesleklerinin kuralları, etik değerleri, görev alanları, sorumluluklarını çok iyi bilmeleri vatandaşlarla kurdukları diyaloglarda bu profesyonelliklerini yansıtabilmeleri gerekir. Başka bir ifade ile bireylerin profesyonelliklerini sahaya yansıtma biçim ve düzeyleri kurumsal güveni doğrudan etkileyen hususların belki de en önemlisidir.

Jandarma teşkilatının halkla iç içe olduğu alan ve faaliyetlerin başında toplum destekli güvenlik çalışmaları ile toplumsal gelişime destek faaliyetleri gelmektedir. Jandarma teşkilatı yürütmüş olduğu toplum destekli kolluk uygulamaları özelinde çok sayıda farklı faaliyeti sürdürmektedir. Alanyazına bakıldığında özellikle 2020 yılı sonrasında uygulama ve faaliyet alanlarının genişlediği ve görünürlüğünün arttığını ifade edebilmek mümkündür. Çalışma kapsamında özellikle farklı sosyal problem alanlarına dair jandarma teşkilatı tarafından geliştirilen proje ve faaliyetlere yer verilmiştir. Bu doğrultuda örneğin; Kırıkkale Yahşihan ilçesi merkez ve köylerinde yaşayan daha önce hiç sinema salonunda film izleme imkânı yakalayamamış ve okul derslerinde başarılı İlköğretim öğrencilerine sinema ile tanışma imkânı sunulmuştur (T.C. Yahşihan Kaymakamlığı, 2015). Benzer bir uygulama Burdur İl Jandarma Komutanlığı tarafından yürütülmüştür. Şubat-Mart 2020 tarihleri arasında, Tefenni İlçe Komutanlığı sorumluk bölgesinde bulunan 14 Köy, 3 mahalle ve yerleşim birimlerinde ikamet eden vatandaşların bilgilendirilmesi, potansiyel mağduriyetlerin önlenmesi amacı ile toplum destekli

güvenlik hizmetleri kapsamında aile bireylerine yönelik şiddetten hayvan sahiplerine yapılan uyarılara kadar pek çok konuda bilgi aktarılması sağlanmıştır (Burdur İl Jandarma Komutanlığı, 2020). Diğer bir uygulamada Edirne İl Jandarma ekipleri tarafından hayata geçirilmiştir. Özellikle son yıllarda sıklıkla karşılaşılan teknolojik dolandırıcılık konusunda farkındalığı arttırmak amacıyla eğitimler düzenlenmiştir. Bilgilendirme eğitimleri yoluyla vatandaşların maddi, manevi kayıplarının ve suç mağduru olmasının önüne geçilmesi hedeflenmiştir (Edirne'nin Sesi, 2024). Jandarma teşkilatı çocukların güvenliğinin sağlanması, suça sürüklenmenin ve kayıp çocuk vakalarının önlenmesi amacıyla da çalışmalarını sürdürmektedir. Bu yöndeki faaliyetlerden biri de Siirt İl Jandarma Komutanlığı tarafından yapılmıştır. Şirvan İlçe Komutanlığı sorumluluk sahasında bulunan altı okulda yürütülen “çocuğa yönelik istismarın önlenmesi” bilgilendirme faaliyetleri ile öğrenci, öğretmen ve velilerin bilinç düzeyinin artırılması hedeflenmiştir (T.C. Siirt Valiliği, 2019).

Jandarma teşkilatı sürdürdüğü bu faaliyetlerin yanı sıra sosyal problemler ortaya çıkmadan önlenmesi için de özellikle çocuk ve gençlere yönelik çalışmalarını sürdürmektedir. Bu kapsamda Kayseri İl Jandarma Komutanlığı tarafından hayata geçirilen “Hayalini Kuruyorum, Jandarma ile Geleceğe Yürüyorum Projesi” ile jandarma sorumluluk bölgesinde bulunan, merkeze uzak noktalarda yaşayan çocukların kötü alışkanlıklardan uzak tutulmaları, kişisel ve sosyal gelişimlerine katkı sunulması amaçlanmıştır. Proje yoluyla çocuklar hem akran grupları ile sosyalleşme deneyimi yaşarken hem de sporun bir branşı ile tanışarak yeteneklerini de keşfetmektedirler (Trt Haber, 2023). Benzer bir çalışmada Hakkari İl Jandarma Komutanlığı yürütülmüştür. “Hakkâri’de Nefes Olmaya” sloganı ile başlatılan projede çocuklar Jandarma karakolunda misafir edilerek, hayvan ve doğa sevgisinin aşılması, farkındalıklarının geliştirilmesi amacıyla etkinlikler gerçekleştirilmiştir (Hakkari Valiliği, 2023). Bir diğer örnek faaliyet Bolu İl Jandarma Komutanlığı bünyesindeki Çevre Doğa ve Hayvanları Koruma Timleri tarafından düzenlenen eğitimlerdir. Bu eğitimler yoluyla çocuklara çevre bilinci ve doğa sevgisi aşılması, bu konuda daha duyarlı hale gelmeleri amaçlanmıştır (Bolu Gündem, 2023). Hakkari İl Jandarma Komutanlığı ve Hakkari Valiliği iş birliği ile yürütülen “Kaybolmayan Çocuklar” Projesi ile de çeşitli nedenlerle suça bulaşan, kaçırılan, cinsel istismara uğrayan çocukların kurtarılması için orta okul öğrencilerine bireysel güvenlik konularında eğitimler verilmiş ve jandarmanın görev ve sorumlulukları hakkında bilgilendirme yapılmıştır ayrıca ebeveynlere de konu hakkında bilinçlendirme eğitimleri verilmiştir (Hakkari İl Jandarma Komutanlığı, 2015). Jandarma teşkilatının hayata geçirdiği uygulamalardan bir diğeri de okul öncesi çocuklara yöneliktir. “Jandarma Hep Benimle Güvendedim Askerimizle” projesi kapsamında çocukların yaş grubuna uygun olarak tercih edilen etkinlikler yoluyla çocukların jandarmanın yaptıkları hizmetleri tanımaları, jandarmaya karşı kalplerinde ve zihinlerinde olumlu bir iz bırakmak amaçlanmıştır (Milliyet, 2015). Toplum destekli güvenlik hizmetleri kapsamında eş zamanlı olarak hayata geçirilen üç proje “Evden Hırsızlık, Komşu Güvenliği, Aldanmayın” Zonguldak Valiliği ve İl Jandarma Komutanlığı tarafından sunulan bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetlerini kapsamaktadır. Projeler ile bölgede ortaya çıkabilecek olası suçlar ve sosyal problemlere ilişkin pratik önlemler tartışılarak bölge halkının bilgi düzeyinin artırılması sağlanmıştır (Halkın Sesi, 2015).

Jandarma Genel Komutanlığı tarafından yürütülen önleme faaliyetleri içerisinde kadına yönelik şiddetle mücadelede edilmesi de önemli bir yer tutmaktadır. Bu alanda yürütülen faaliyetler yalnızca kadınlara yönelik olmayıp erkeklere de eğitim verilmektedir. Örneğin; Bursa İl Jandarma Komutanlığı bünyesindeki Aile İçi Şiddetle Mücadele Kısım Amirliği tarafından 2022 yılında 27.500 kadın vatandaşa 58.401 erkek vatandaşa bilgilendirme çalışmaları yapılmıştır (Bursa İl Jandarma Komutanlığı, 2022). “Kadına el kalkamaz” mottosu ile yürütülen çalışmalar 5 milyon erkeğe farkındalık oluşturmak amacıyla farklı illerde de devam ettirilmiştir (Giresun Valiliği, 2023; Zonguldak İl Jandarma Komutanlığı, 2023).

Bu örnekleri çoğaltmak mümkün olmakla birlikte toplumsal güvenliğinin sağlanmasında önleyici kolluk faaliyetlerinin önemi üzerine yürütülen bir araştırmada önleyici kolluk devriyelerine daha fazla zaman ayrılması ve etkinliklerinin artırılmasının suç oranlarını azaltmadaki önemine dikkat çekilmiştir (Sönmez, 2020). Jandarma teşkilatının toplumsal gelişime destek faaliyetlerinin etkililiği üzerine gerçekleştirilen tez çalışmasında da yapılan uygulamaların çevresel (su, kanalizasyon, yol hizmetleri ile ilgili çalışmalar, boş/atıl kalmış alanların

değerlendirilmesi) sosyolojik (köyün cazibesinin artması, jandarma ve köylüler arasında iletişimin artması, bilinçlendirme çalışmaları), psikolojik boyutları (askerliğin meslek olarak seçilmesine olan ilgi, jandarmanın pekiştirdiği güven imajı, yardımlaşma ruhu) demografik verilerle karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Demografik değişkenler sürdürülen faaliyetlerle ilgili bakış açılarını değiştirirse de genel sonuçlar itibariyle en çok çevresel etkilerin görüldüğü, psikolojik ve sosyal etkilerin de yüksek olduğu ancak çevresel etkiler kadar yüksek düzeyde algılanmadıkları tespit edilmiştir. Bununla birlikte yürütülen faaliyetlere ilişkin halkın memnuniyet düzeyinin yüksek olduğu ve bu durumun jandarma teşkilatına olan güveni arttırdığına dikkat çekilmiştir (Çınar, 2011, s. 178-179). Uyuşturucu bağımlılığı ile ilgili yapılan bir başka çalışmada da jandarma teşkilatının bu konuda önleyici kolluk hizmeti sunması gerektiği vurgulanmıştır. Bu hizmetler içerisinde ailelerin bilgilendirilmesinden diğer kurumlarla iş birliği yapılmasına değin çok sayıda öneri bulunmaktadır (Koçanlı, 2020).

Metin içerisinde yer verildiği üzere yapılan farklı çalışmalarda toplumumuzda en fazla güven duyulan kurumlar arasında kolluk kuvvetleri yer almaktadır. Sağlamış ve sürdürmekte olduğu kurumsal güven ile jandarma teşkilatı farklı sosyal problemlere müdahale edilmesinde önemli görevler üstlenmektedir. Bu süreçte hayata geçirilen toplum destekli kolluk çalışmaları ile toplumsal gelişime destek faaliyetleri teşkilatının sahip olduğu güven imajını sürdürmesinde önemli etkiye sahiptir. Kurumsal güven aynı zamanda henüz müdahale sahası daha kısıtlı olan sosyal problemlere (tarım, gıda, iklim gibi) ilişkin jandarma teşkilatının sahip olabileceği rollerin potansiyel olarak genişleyebileceğine de işaret etmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada ülkemizde suç ve sosyal problemlerle mücadelede önemli görevler üstlenen jandarma teşkilatının toplum nezdindeki kurumsal güven düzeyine vurgu yapılarak sağlanmış olan bu güvenin suç ve sosyal problemlerin önlenmesinde taşıyabileceği potansiyel güce odaklanılmıştır. Modern toplumlarda güvenin kaynağının toplumsal kurumlar olduğuna işaret eden Giddens "rutinlerin" önemini de vurgulamıştı (Giddens, 2000). Güven ilişkilerinin kurumlar aracılığıyla sürdürülüyor olması kurumların sahip oldukları güven imajını zedelememeleri için bir süreklilik sağlamaları gerçeğini de ortaya çıkarır. Bu anlamda çalışmada da jandarma teşkilatının sahip olduğu avantajlı konuma dikkat çekilmiştir. Jandarma Genel Komutanlığı'nın politikaları ve bu kapsamda belirlediği önceliklerde toplumla olan ilişkilerin doğru kurulması gerektiği ve güven temelli uygulamalara önem verildiği görülmektedir. Ancak burada vurgulanmak istenen asıl husus jandarma personelinin çalışma sahasında icra ettiği görevlerde sahip olduğu güven imajı ile topluma-toplumsal gruplara örnek olarak önleyici kolluk hizmetlerinde daha yüksek verimle çalışabileceği düşüncesidir. Yukarıda uygulama örneklerine yer verilen toplum destekli kolluk faaliyetleri bir yandan jandarma teşkilatına güveni pekiştirirken diğer taraftan vatandaş-kolluk arasındaki teması da arttırmaktadır. Jandarma teşkilatının vizyonu "İnsan merkezli çağdaş yönetim ve görev anlayışı ile ulusal ve uluslararası alanda saygın, güvenilir ve kaliteli hizmet sunan örnek kolluk kuvveti" olmaktadır (Jandarma Genel Komutanlığı, 2023). Jandarma teşkilatı personelinin örnek kolluk kuvveti olarak vatandaşa rol model olma yönündeki motivasyon ve çabaları sosyal problemleri önlemede de bir araç olarak kullanılabilir. Kongar rol modelleri "insanları etkileme gücü olan, giyim kuşamından günlük yaşamlarına hatta kişiliklerine kadar geniş kitlelerce taklit edilmeye çalışılan kişiler" olarak tanımlar (Kongar, 2011, s. 81-82). Benzer şekilde Marshall (2003, s. 626)'da "bireylerin davranışlarını ona bakarak şekillendirdiği, benzer tutumlar benimsemeye çalıştığı kişiler" olarak ifade eder. Teşkilatın vizyonunda yer alan "örnek olma" vurgusu toplum destekli kolluk ve toplumsal gelişime destek faaliyetleri ekseninde yeniden düşünülmeli ve kapsamı genişletilmelidir.

Kurum ya da örgütlerin varoluş sebebi, toplumsal düzenin sağlanmasında üstlendiği rol olarak tanımlanabilecek misyon kavramı kuşkusuz vizyon kavramı ile doğrudan ilgilidir. Kurum ve örgütleri birbirinden farklılaştıran, özgün niteliklere sahip olan vizyon kavramı kurumlar için "bir gelecek tasavvuru" olarak işlev görür. Birbirini temellendiren ve besleyen bu iki kavram kurum ve örgütlerin kendilerini doğru tanıtmalarında, kurumsal imaj oluşturmalarında ve geçmişten geleceğe varlıklarını sürdürmeye devam etmelerinde iki mihenk taşıdır. Bu bağlamda jandarma teşkilatının misyon ve vizyonunun önleyici kolluğun/toplum destekli kolluğun yerini

belirginleştirecek şekilde yapılandırılması önemli görülmektedir. Dahası jandarma teşkilatının güven temelli oluşturmuş olduğu kurumsal imajla sosyal problemlerin önlenmesindeki müphem rolünün belirginleşmesi için toplum-vatandaş eksenli, toplumsal sorunlara daha duyarlı önleyici ve bilinçlendirici faaliyetlere ihtiyaç duyulduğunu ifade etmek mümkündür. Uygulanacak toplum destekli kolluk ve toplumsal gelişimi destek faaliyetlerinin de bulunulan bölgede sıklıkla rastlanan suç türleri ve sosyal problemleri dikkate alarak seçilmesi önemlidir. Kurumsal güvenin oluşmasında ya da fark edilmesinde güven nesnesine dair “işe yararlık” vurgusu bu yolla daha güçlü hale getirilebilir. Her ne kadar bazı sosyal problemlerin toplumsal yapının bütününe hakim olduğu ifade edilse de karşılıklıma yoğunluğu bölgeden bölgeye değişiklik gösterebilir. Bu kapsamda ihtiyaç duyulan hizmetlerin sunulması sosyal problemlerin önlenmesinde jandarma teşkilatını daha etkin hale getirebilir. Ayrıca çalışmada belirtildiği üzere kurumsal güven ya da kurumsal imajların oluşmasında kişiler ve kişilerin yapıp ettikleri önemlidir. Farklı bölge ve görevlerde çalışan jandarma personellerine bu süreçte daha fazla sorumluluk düştüğü açıktır. Teşkilat içerisinde görev ve sorumluluk alan her bireyin bu farkındalığa sahip olması gerekmektedir.

Aile ve kadına şiddetle mücadelede kapsamında spesifik bir değerlendirme yapıldığında jandarma personelinin bilgi seviyesinin arttırılması gerektiğini vurgulamak mümkündür. Hem üniversite bünyesinde okutulan derslerin hem de sahada çalışan personele yönelik verilen eğitimlerin etkinliğinin arttırılması personelin bu sosyal problemle karşı karşıya geldiğinde baş etme becerisi arttıracaktır. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada kolluk personelinin bilgi seviyesinin düşüklüğü ya da az olmasının şiddet mağduru bireyle ilgili doğru ihtiyaç tespiti yapılamadan karar alınmasına sebebiyet verdiği ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca kolluk personelinin karşı karşıya kaldıkları ikincil travmayı aşmaları için destek verilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bunlarla birlikte kolluk personelinin mağdur bireyle iletişim kurmada, ona doğru bir şekilde yaklaşmada ortak bir tutumun geliştirilemediği de vurgulanmaktadır (Uçan, Ege, Büyükgöze ve Semayış, 2023). 2020-2022 yılları arasında Jandarma Genel Komutanlığı'nın sorumluluk sahasındaki göçmenlere yönelik suç verilerinin kullanılması yoluyla gerçekleştirilen çalışmada toplumdaki genel algının aksine göçmenlerin suç oranlarının, genel suç oranları içerisinde önemli bir yere sahip olmadığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte araştırmada suç oranlarının yıllar içerisinde bir artış eğilimine sahip olduğuna da dikkat çekilmiş ve göçmenlerin özellikle mal varlığına karşı suçlar işledikleri saptanmıştır (Koçanlı, 2023). Bu iki sosyal problem alanında olduğu gibi gerçekleştirilecek alan araştırmaları sosyal problemleri önlemede jandarma teşkilatının potansiyelini ve problemlerin önlenmesinde karşı karşıya kalınan zorlukları daha net gözler önüne serebilir. Alan araştırmaları hem sosyal problemlerin doğru analiz edilmesinde hem de müdahale ve önleme faaliyetleri sırasında daha etkin, objektif uygulamalar yapılmasına katkı sağlayabilir. Yakın gelecekte etkilerini daha fazla hissettirecek sosyal problem alanları ile ilgili (iklim, gıda krizi gibi) kolluk personellerinin seminer, eğitim vb. faaliyetler ile farkındalık düzeylerinin arttırılması elzem görünmektedir.

Kaynaklar

- Adak, N. (2016). Sosyoloji ve Sosyal Problemler. *Sosyal Problemler Sosyolojisi Dünyadan ve Türkiye'den Örnekler* (s. 15-45). içinde Siyasal Kitabevi: Ankara.
- Anaokulunda "Jandarma Hep Benimle Güvendeyim Askerimizle" Projesi. (2015, Mayıs). *Milliyet*. Mart 2024 tarihinde <https://www.milliyet.com.tr/yerel-haberler/eskisehir/anaokulunda-jandarma-hep-benimle-guvendeyim-askerimizle-projesi-10783326> adresinden alındı.
- Aydın, M., Çelikpala, M., Sokullu, E. E., Güvenç, M., Ergun, A., Baybars Hawks, B., . . . Kaya Sönmez, S. (2023). *Kantitatif Araştırma Raporu: Türkiye Siyasal Sosyal Eğilimler Araştırması 2022*. İstanbul: Global Akademi ve Akademetre.
- Beck, U. (2011). *Risk Toplumu: Başka Bir Modernliğe Doğru*. (K. Özdoğan ve B. Doğan , Çev.) İstanbul: İthaki Yayınları.
- Doğa koruma timi, Bolu'da öğrencilere çevre dersi verdi. (2023, Aralık). *Bolu Gündem*. Aralık 2023 tarihinde <https://www.bolugundem.com/haber/18551551/doga-koruma-timi-boluda-ogrencilere-cevre-dersi-verdi> adresinden alındı.
- Burdur İl Jandarma Komutanlığı. (2020, Şubat-Mart). Ağustos 2023 tarihinde <https://burdur.jandarma.gov.tr/toplum-destekli-guvenlik-hizmetleri-bilgilendirme-ve-bilinclendirme-faaliyetleri> adresinden alındı
- Bursa İl Jandarma Komutanlığı. (2022, Aralık). *Jandarma'dan Kadına Yönelik Şiddete Sıfır Tolerans*. <https://bursa.jandarma.gov.tr/jandarmadan-kadina-yonelik-siddete-sifir-tolerans> adresinden alındı
- Carl, J. (2012). *Think Social Problems*. Pearson.
- Çınar, M. (2011). İyi Niyet Geliştirme Aracı Olarak Sosyal Sorumluluk: Jandarma Genel Komutanlığı Toplumsal Gelşime Destek Faaliyetleri Örneği (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Demir, Ö. ve Acar, M. (2002). *Sosyal Bilimler Sözlüğü*. Ankara: Vadi Yayınları.
- Emniyet Genel Müdürlüğü Narkotik Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı. (2021). Türkiye Uyuşturucu Raporu. Ankara: <https://www.narkotik.pol.tr/kurumlar/narkotik.pol.tr/TUB%C4%B0M/2021-Turkiye-Uyusturucu-Raporu.pdf>.
- Giddens, A. (2000). *Elimizden Kaçıp Giden Dünya*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Giddens, A. (2004). *Modernliğin Sonuçları*. (E. Kuşdil, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Giddens, A. (2012). *Sosyoloji*. İstanbul: Kırmızı Yayınları.
- Giresun Valiliği. (2023, Haziran). *Basın Bülteni 2023/141*. <http://www.giresun.gov.tr/bulten-no-2023141-jandarma-bulteni> adresinden alındı
- Jandarma Göçmen Kaçakçılığı ile Mücadele Kuvveti kurdu. *Hürriyet*. (2016, Kasım). Mart 2024 tarihinde <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/jandarma-gocmen-kacakciligi-ile-mucadele-kuvveti-kurdu-40049829> adresinden alındı
- Hakkari İl Jandarma Komutanlığı. (2015, Ocak). *Hakkari'de Jandarmadan 'Kaybolmayan Çocuklar' Projesi*. Haberler.com: <https://www.haberler.com/hakkari-de-jandarmadan-kaybolmayan-cocuklar-6889193-haberi/> adresinden alındı
- Hakkari Valiliği. (2023, Kasım 10). "Jandarma ve Çocuklar Elele Vererek Fidan Dikip Hayvanları Besledi". Ocak 2024 tarihinde <http://www.hakkari.gov.tr/jandarma-ve-cocuklar-elele-vererek-fidan-dikip-hayvanlari-besledi> adresinden alındı
- Gökçebey'de Toplum Destekli Güvenlik Hizmet Modeli. (2015, Ocak 30). *Halkın Sesi*. Mart 2024 tarihinde <https://www.halkinsesi.com.tr/gokcebeyde-toplum-destekli-guvenlik-hizmet-modeli#> adresinden alındı
- Hooghe, M., Marien, S. ve Vroome, T. D. (2012, Ekim). The cognitive basis of trust. The relation between education, cognitive ability, and generalized and political trust. *Intelligence*(40), s. 604-613.
- Jandarma Genel Komutanlığı. (2023). *T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı 2022 Faaliyet Raporu*. Ankara.

- Jandarma Genel Komutanlığı. (2021). *T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı 2020 Faaliyet Raporu*. Ankara.
- Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi. (2019). *Jandarma Sorumluluk Sahasındaki Kadın Cinayetlerinin Analizi (2008-2017)*. Ankara: İçişleri Bakanlığı Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi Araştırma Merkezleri Müdürlüğü.
- Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi. (2021, Ekim). Şiddete Karşı Kadınların Yanındayız. *Jandarma Dergisi*(160), s. 74.
- Jandarmanın Toplum Destekli Güvenlik Hizmetleri. (2024, Şubat 4). *Edirne'nin Sesi: Edirne Yerel Gazetesi*. Şubat 2024 tarihinde <https://www.edirneninsesi.com.tr/jandarmanın-toplum-destekli-guvenlik-hizmetleri/31413/> adresinden alındı
- Küçükbaşol, Y. ve Pekdoğan, H. (2019, Nisan). Türkiye'nin Göç Yönetim Süreci ve Jandarmanın Dönüşümü. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(2), s. 887-903.
- Kaplan, M. ve Yıldırım, A. (2022, Mayıs). Suçun Önlenmesinde Kitle İletişim Araçlarının Rolü: Kuramsal Açıdan Bir Değerlendirme ve Örnekler. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 11(1), 49-74.
- Koçanlı, M. (2020). Uyuşturucu Madde Bağımlılığında Ailenin Etkisi ve Bağımlı Sayısının Azaltılmasında Jandarmanın Etkinliği: İstanbul'da Bir Uygulama. *USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, 2(4), 576-619.
- Koçanlı, M. (2023). Türkiye Genelinde 2020-2022 Yılları Arasında Jandarma Sorumluluk Sahasında Düzensiz Göçmenlerin İşlediği Suçların Sosyolojik Değerlendirmesi. *Mukaddime*, 14(2), 256-283.
- Kongar, E. (2011). *İçimizdeki Zalim*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kornblum, W., Julian, J. ve Smith, C. D. (2012). *Social Problems*. Prentice Hall.
- Layder, D. (2006). *Sosyal Teoriye Giriş*. (Ü. Tatlıcan, Çev.) İstanbul: Küre Yayınları.
- Möllering, G. (2006). Trust, institutions, agency: towards a neoinstitutional theory of trust. R. Bachmann ve Z. Akbar (Dü) içinde, *Handbook of Trust Research* (s. 355-376). Northampton: Edward Elgar Publishing.
- Marshall, G. (2003). *Sosyoloji Sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Mooney, L. A., Knox, D., Holmes, M. M. ve Schacht, C. (2015). *Understanding Social Problems*. Toronto: Nelson Education Limited.
- Orhan, G. (2021). Çocuk Koruma Sistemi İçerisinde Jandarmanın İşlevi ve Mağdur Çocuğa Yaklaşımı. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 2. Uluslararası Güvenlik Kongresi Özel Sayısı (İstihbarat ve Güvenlik), 53-76.
- Putnam, R. D. (1995). Bowling Alone: America's Declining Social Capital. *Journal of Democracy*, 6(1), 65-78.
- Sönmez, H. (2020). Toplumsal Güvenliğin Sağlanmasında Önleyici Kolluğun Etkinliği Üzerine Kavramsal Bir Araştırma: Bursa İl Jandarma Örneği. *Uluslararası Beşeri Bilimler Ve Eğitim Dergisi*, 6(13), s. 179-206.
- Sağiroğlu, A. Z., Ünsal, R. ve Özenci, F. (2022). *Türkiye Göç ve İnsan Hareketlilikleri Yıllık Raporu 2021*. Ankara: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Göç Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (AYBÜ-GPM).
- Seçer, H. Ş. (2009). Profesyonel Mesleklere ve Profesyonel Bireylere Güven. *Kamu-İş*, 10(4), 247-277.
- Stebbins, R. A. (2001). *Exploratory Research in the Social Sciences*. New York: Sage Publications.
- Sztompka, P. (2000). *Trust: A Sociological Theory*. New York: Cambridge University Press.
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2023). *Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele: 2023 Yılı Faaliyet Planı*. Ankara: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2024). *Kadın Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2024-2028*. Ankara: T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.
- T.C. İçişleri Bakanlığı İç Güvenlik Stratejileri Dairesi Başkanlığı. (2020). Aile İçi Şiddet ve Kadın Cinayetlerinin Önlenmesinde Kolluğun Önemi ve Rolü. Ankara: <http://www.icguvenlikyayinlari.gov.tr/kurumlar/icguvenlikyayinlari.gov.tr/PDF/kriminoloji/2020/AILE-ICI-SIDDET-VE-KADIN-CINAYETLERI-ILE-MUCADELE.pdf>.
- T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı. (tarih yok). Ağustos 27, 2023 tarihinde Asayiş Başkanlığı: <https://www.jandarma.gov.tr/asayis/jandarma-cevre-koruma-timleri> adresinden alındı

- T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı. (2021, Ekim). Ağustos 2023 tarihinde <https://www.jandarma.gov.tr/ab-terafindan-yapilan-ankette-vatandasimizin-kolluk-personeline-guveni-2015-yilina-gore-20-artti-merkezicerik> adresinden alındı
- T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadele Daire Başkanlığı. (2022). Göçmen Kaçakçılığı Ve İnsan Ticareti İle Mücadele Eğitim El Kitabı. Ankara.
- T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı. (2023). *Misyon ve Vizyon*. Kasım 2023 tarihinde <https://www.jandarma.gov.tr/jandarma-genel-komutanligi-vizyonu#:~:text=%22Bireylerin%20temel%20hak%20ve%20özgürlüklerini,kamu%20düzenini%20sağlamak%20ve%20korumaktır.%22> adresinden alındı
- T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı. (2024). *2024 Yılı Performans Programı*. Ankara: T.C. İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı.
- T.C. Siirt Valiliği. (2019, Nisan 2). *Jandarma Görev Başında, "Çocuklar Güvende"*. Aralık 2023 tarihinde <http://www.siirt.gov.tr/jandarma-gorev-basinda-cocuklar-guvende> adresinden alındı
- T.C. Yahşihan Kaymakamlığı. (2015, Mayıs). *Yahşihan Kaymakamlığı "Toplum Destekli Güvenlik Hizmetleri"* Ağustos 2023 tarihinde <http://www.yahsihan.gov.tr/yahsihan-kaymakamligi-toplum-destekli-gvenlik-hizmetleri> adresinden alındı
- Türk Dil Kurumu. (2022). Güncel Türkçe Sözlük. Ankara.
- Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğü. (2015). *Polis ve Jandarmaya Duyulan Güven ve Memnuniyetin Uluslararası Yöntemlerle Ölçülmesi: Yerel Kamuoyu Yoklaması Sonuçları*. İçişleri Bakanlığı, Ankara.
- Tarım Hukuku Derneği. (2022, Nisan). Ağustos 27, 2023 tarihinde <https://www.tarimhukuku.org/jandarma-genel-komutanligi-ve-emniyet-genel-mudurlugu-nezdinde-tarim-ve-gida-koruma-birimlerikurulmasi-onerisi/> adresinden alındı
- Thio, A. ve Taylor, J. (2011). *Social Problems*. New Jersey: Jones & Bartlett Publishers.
- KADES uygulamasını indiren kişi sayısı yüzde 317 arttı. (2021, Mayıs). *Trt Haber*. Mart 2024 tarihinde <https://www.trthaber.com/haber/gundem/kades-uygulamasini-indiren-kisi-sayisi-yuzde-317-artti-584084.html> adresinden alındı
- Kırsal mahallelerdeki çocuklar jandarmanın projesiyle tekvando öğreniyor. (2023, Temmuz 4). *Trt Haber*. Ocak 2024 tarihinde <https://www.trthaber.com/haber/spor/kirsal-mahallelerdeki-cocuklar-jandarmanin-projesiyle-tekvando-ogreniyor-779330.html> adresinden alındı
- Uçan, A., Ege, E., Büyükgöze, S. ve Semayış, T. (2023). *Türkiye'de Erkek Şiddetiyle Mücadelede Kolluk Uygulamaları*. İstanbul: Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı. Erişim adresi: <https://morcati.org.tr/wp-content/uploads/2023/08/kolluk-kades-rapor-web.pdf>.
- Zmerli, S. ve Newton, K. (2008). Social Trust and Attitudes Toward Democracy. *Public Opinion Quarterly*, 72(4), 706-724.
- Zonguldak İl Jandarma Komutanlığı. (2023, Ocak). *5 Milyon Erkeğe Farkındalık Oluşturmak Maksadıyla #KadınaElKalkamaz Mottosuyla Bilgilendirme Faaliyeti*. <https://zonguldak.jandarma.gov.tr/5-milyon-erkege-farkindalik-olusturmak-maksadiyla-kadinaelkalkamaz-mottosuyla-bilgilendirme-faaliyeti-27012023> adresinden alındı

Yazar Katkıları: **Tek Yazar** Fikir- Tasarım- Tek Yazar; Denetleme-; Kaynaklar-; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi; Analiz ve/ veya Yorum-; Literatür Taraması ; Yazıyı Yazan; Eleştirel İnceleme

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazarlar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Etik Kurul Belgesi:

Author Contributions: **Sole Author** Concept -; Design-; Supervision-Resources; Data Collection and/or Processing; Analysis and/or Interpretation; Literature Search- ; Writing Manuscript-; Critical Review

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

Ethical Committee Approval: